

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 21g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr.
136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău
(*competența primarului de a suspenda sau revoca autorizații
și alte acte permissive*)

CHIȘINĂU

20 iulie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Eugenia Mîța, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 19 februarie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 20 iulie 2020, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate” din articolul 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău, ridicată de dl avocat Valerii Voleanschi, în interesele S.C. „CVC Procons Plus” S.R.L., parte în cauza civilă nr. 3-1089/19, pendinte în procedura contenciosului administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dna judecător Galina Ciobanu, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 2 aprilie 2019, S.C. „CVC Procons Plus” S.R.L. a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău și a viceprimarului Nistor Grozavu. Prin cererea de chemare în judecată, S.C. „CVC Procons Plus” S.R.L. a solicitat declararea nulității și anularea dispoziției nr. 118-d din 7 martie 2019, prin care a fost revocată autorizația de construire nr. 34-c din 26 ianuarie 2018, eliberată S.C. „CVC Procons Plus” S.R.L. și S.C. „Globalconstruct-Grup” S.R.L.

4. Pe 22 ianuarie 2020, dl avocat Valerii Voleanschi a ridicat, în interesele S.C. „CVC PROCONS PLUS” S.R.L., excepția de neconstituționalitate a textului „având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate” din articolul 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău.

5. Prin Încheierea din 14 februarie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 55 Exercitarea drepturilor și a libertăților

„Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bunăcredință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău sunt următoarele:

Articolul 15 Atribuțiile primarului general

„[...]”

3) în domeniul reglementării administrative și normative a activității persoanelor fizice și juridice de pe teritoriul municipiului Chișinău:

a) eliberează autorizații și alte acte permissive prevăzute de lege, **având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate;**

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate acordă primarului general dreptul de a suspenda sau revoca orice autorizație sau alt act permisiv fără acordul consiliului municipal sau altor autorități și, în consecință, dispozițiile criticate pot fi aplicate abuziv în scopuri personale și politice.

9. De asemenea, autorul menționează că textul legii nu prevede expres cazurile în care primarul poate să suspende sau să revoce o autorizație sau un alt act permisiv, fapt care îi permite autorității publice locale să invoce orice motiv pentru a emite o dispoziție de suspendare sau de revocare.

10. În opinia autorului, textul „având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate” din articolul 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău contravine prevederilor articolelor 26 [*dreptul la apărare*], 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și 55 [*exercitarea drepturilor și a libertăților*] din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl avocat Valerii Voleanschi, în interesele S.R.L. „CVC Procons Plus”, în cauza nr. 3-1089/19, pendinte în ordinea contenciosului administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate” din articolul 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău. Prevederile articolului 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 stabilesc că primarul

general, în domeniul reglementării administrative și normative a activității persoanelor fizice și juridice de pe teritoriul municipiului Chișinău, eliberează autorizații și alte acte permissive prevăzute de lege, având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate.

15. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Curtea admite că prevederea contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată, deoarece excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea legalității unei dispoziții emise de viceprimarul municipiului Chișinău (a se vedea § 3 *supra*).

17. Totodată, Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă din fața instanțelor de drept comun (a se vedea DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27). Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate constituie o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18).

18. Curtea observă că autorul excepției susține că dispozițiile contestate contravin articolelor 26 [*dreptul la apărare*], 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și 55 [*exercitarea drepturilor și a libertăților*] din Constituție.

19. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, care îi impune Curții analiza caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale, Curtea, în jurisprudența sa, a reținut că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil acest articol, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18, DCC nr. 48 din 25 mai 2020, § 21; DCC nr. 65 din 15 iunie 2020, § 26).

20. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor articolului 26 din Constituție, în situația invocată Curtea reține următoarele.

21. Potrivit articolului 72 alin. (3) lit. f) din Constituție, ține de marja de discreție a legislatorului de a decide cu privire la organizarea administrației locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală. În exercitarea acestei competențe, legislatorul reglementează *inter alia* atribuțiile autorităților publice locale. În același timp, potrivit articolului 53 alin. (1) din Constituție, statul are obligația pozitivă să ofere persoanei remedii efective în vederea apărării drepturilor și intereselor sale în cazul în care aceasta pretinde că a fost vătămată într-un drept al său de o autoritate publică.

22. Curtea menționează că atribuțiile primarului sunt reglementate de lege, iar statul asigură controlul asupra modului în care ele se exercită. Totodată, Curtea notează că eventuala emitere de către autoritățile publice locale în cadrul exercitării competențelor a unor acte contrare legii ține de controlul judecătoresc. Astfel, în conformitate cu articolul 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept

legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea în procedura de contencios administrativ, conform Codului administrativ și Codului de procedură civilă.

23. De asemenea, potrivit articolului 67 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, orice persoană fizică sau juridică ce se consideră vătămată într-un drept al său printr-un act administrativ emis de o autoritate a administrației publice locale poate solicita oficiului teritorial al Cancelariei de Stat controlul legalității actului. Totodată, exercitarea dreptului prevăzut în articolul 67 din Legea privind administrația publică locală nu lipsește solicitantul de dreptul de a sesiza direct instanța de contencios administrativ, în condițiile legii.

24. În acest context, Curtea menționează că persoana fizică sau juridică ce se consideră vătămată într-un drept al său printr-un act administrativ emis de autoritățile publice locale are suficiente mijloace legale prin care, independent sau asistat de avocat, să reacționeze la o eventuală încălcare a drepturilor și a libertăților sale. Astfel, problema ridicată în sesizare, care se referă la controlul legalității actelor autorităților administrației publice locale, vizează, în esență, aspecte ce țin de interpretarea și aplicarea prevederilor legale de către instanța de judecată, și nu de constituționalitatea acestora, care exced domeniului jurisdicției constituționale. În situația invocată, Curtea nu poate reține criticile referitoare la încălcarea articolului 26 din Constituție, care garantează dreptul la apărare.

25. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 55 din Constituție, Curtea menționează că acesta nu este incident în prezenta cauză, având în vedere că reprezintă o îndatorire fundamentală, indicând modul de exercitare a drepturilor și a libertăților constituționale. Așadar, articolul 55 din Constituție stabilește o obligație ce revine tuturor persoanelor, de a-și exercita drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora. Totuși, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către o persoană, parte într-o cauză pendinte, pentru protejarea unor drepturi sau a unor libertăți constituționale ale sale. Fiind un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale, controlul de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia persoana are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 78 și § 79, HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, § 146; DCC nr. 29 din 16 martie 2020, § 21).

26. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate” din articolul 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău, ridicată de dl avocat Valerii Voleanschi, în interesele S.C. „CVC Procons Plus” S.R.L., în cauza civilă nr. 3-1089/19, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 20 iulie 2020
DCC nr. 85
Dosarul nr. 21g/2020*